



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in  
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester  
ende den Discipel**

**Coster, Franciscus**

**T'Antvverpen, 1607**

Vande bedeuynisse der Missen.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-39385**

mijn ouders / vzienden / wel-doenders / ende alle de ghene / daer ick schuldigh ben veur te bidden / wilt bewaren van alle quaedt / ende gheuen dat ons alder-noodt-saeckelijckste is. Heere / ick offere v oock dit heyligh sacrificie / veur de bekeeringhe van alle sondaren : ende veur de sielen / die in t'vagh-vier zijn / princijpaliick / daer ick schuldigh ben veur te bidden / ende veur den gheheelen staet der heyligher Kercken.

M. Wat doet ghy noch meer ?

D. Ick maecke my daer nae bereedt / om / ten minsten gheestelijcken / het heyligh Sacrament t'ontfanghen / segghende oft peysende : O lieue Heere / t'is my hertelijcken leedt / dat ick v opt met eenighe sonde vergramt hebbe : ick neme vastelijck veur my / mijn leuen te beteren / ende ick bidde v / wilt-se my vergheuen / deur de cracht van dit sacrificie : ende maectt my deelachtigh van t'elue / ende comende in mijn siele / maectt my eenen mensche naer v herte. Amen.

M. Wat soude-men noch profijtelijcken inde Misse connen doen ?

D. Quer-peysen de passie ende het lijden onses Heeren Jesu Christi : dat ons deur de Misse ende cerimonien / die-men daer in ghebruyckt / beteectent ende gherepresenteert wordt.

M. Leert my, hoe de Passie onses Heeren, deur de cerimonien der Misse, beteectent wordt.

D. Deur den Confiteor, die de Pziester / neder-ghebooght zijnde beneden den outaer / leest / wordt ons beteectent het ghebedt / dat Christus veur sijn passie in t' hofken dede. Ende deur het ghene dat de Pziester doet aen de rechte sijde / daer-men den Epistel leest / worden ons gherepresenteert de  
pijnen

pijnen die hy van den Joden gheleden heeft : ghe-  
lijck deur het ghene / dat aen de sincke sijde ghe-  
schiebt / het lyden / hem van den Heydenen aen-  
ghedaen.

M. Wat wordt ons deur de ghebeden die secre-  
telijck ghelesen worden, ende de verschey-  
dene Cruycen die inde Missē gheschieden,  
beteeckent?

D. Het stil-swijghen / groote patientie / ende het  
in-wendigh lyden / dat onse Saligh-maecker als-  
dan ghevoelde.

M. Waer deur wordt ons sijn Cruycinghe, en-  
de het uyt-storten van sijn heyligh bloedt  
beteeckent?

D. Deur het op-heffen der heyligher hostien en-  
de des kelcks : ghelijck deur de seuen begheerten  
van den Pater noster, die de Priester luyde leest/  
de seuen woorden / die hy aen t' Cruys hanghende  
ghesproken heeft / beteckent worden.

M. Waer toe dient het breken der hostien in  
drij stucken?

D. Om deur d'eerste breken sijn doodt te represen-  
teren : in de welcke sijn siele van sijnen lichaeme  
ghescheyden is. Dat namaels van het Cruys af-  
gedaen zijnde / seer eerlijcken begraven is. D'welck  
ons deur het nutten des H. Sacraments te ken-  
nen ghegheuen wordt. In d'ander wordt beteeck-  
kent d'openinghe sijner sijden / daer wāter ende  
bloedt op d'aerde uyt-liep / daer-om wordt dat  
derde stuckken inden kelck gheworpen.

M. Waer-om wordt de Mis-boeck wederom  
nae de Communie ghedraghen van de slinck-  
ke sijde, tot der rechter sijden?

D. Om ons hier deur te leeren / dat de Joden nae  
D 2 de doodt

de doodt onses Saligh-maekers niet gheruft en hebben: maer alle neerstighepdt ghedaen/om sijn glozie te verduyfteren. Waer in sy te vergheefs arbeeydden: want hier deur is hy te meer bekint gheworden / niet soo seer den Joden (want hy die verlaten heeft) als den Heydenen/ die hy gratie ghegheuen heeft om het op-recht ghelooue t'aenbeerden. Het welck ons te kennen ghegheuen wordt / deur het Euangelie dat in't eynde der Misse/ aen de sincke sijde ghelesen wordt.

M. V Wat wordt ons te kennen ghegheuen, deur de habijten oft cleederen, die de Priesters in de Misse ghebruycken?

D. Deur de Stoole, Manipel, ende Gordel, de banden daer onse Saligh-maeker in sijn passie mede ghebonden is. Deur het Amict, daer de Priesters sijn hoofdt mede bedeckt / als hy sy-seluen beghint te cleeden / wordt ons beteeckent den doeck daer sijn ooghen mede verbonden waren. De Albe, bediedt ons het wit cleedt / dat Herodes tot eenen spot hem aen-ghedaen heeft. Deur de Casuyffele, wordt ons gherepresenteert den purperen mantel / die hem de soldaten nae sijn gheeffelinghe aen-deden.

### Het derde ghebodt.

M. V Wat ghebiedt ons het derde ghebodt?

D. De gheboden vasten-daghen / nae de gewoonte des Bil-doms daer-men in woont / te vasten.

M. V Welck zijn dese gheboden vasten-daghen?

D. Den gheheelen Vasten: dat is / eenen tijdt van